

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: Wsi spokojna, wsi wesola

Author: Małgorzata Smereczniak

Citation style: Smereczniak Małgorzata. (2018). Wsi spokojna, wsi wesola. W: R. Cudak, W. Hajduk-Gawron, A. Madeja (red.), "Na wrywki : 100 cytatów z polskiej poezji i dramatu, które powinien znać także cudzoziemiec" (S. 340-341). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.

Wsi spokojna, wsi wesoła

O cytacie

Tym apostroficznym zwrotem do wsi rozpoczyna się pieśń Panny XII, która stanowi finał dłuższego utworu Jana Kochanowskiego zatytułowanego *Pieśń świętojańska o Sobótce* (rok wydania: 1586). *Pieśń świętojańska o SOBÓTCE* to cykl dwunastu wierszy (PIEŚNI), które są prezentowane przez kolejne panny. Zachwalają one walory spokojnego, uczciwego życia na wsi, z dala od wielkiego świata. Panny podkreślają m.in. moc natury, poezji, miłości i tańca, a ganią myślistwo, wojny. *Pieśń świętojańska...* nawiązuje do poezji sielankowej, przedstawiającej w wyidealizowany sposób zalety życia na wsi.

Utwór powstał wkrótce po tym, jak Jan Kochanowski osiadł w swym wiejskim majątku w CZARNOLESIE. Wyraźne są w nim odniesienia do MITU ARKADYJSKIEGO (arkadią byłby tu Czarnolas) i twórczości antycznej – pieśń Panny XII to sparafrazowana *Epoda II* (*Beatus ille, qui procul negotiis...*) Horacego. W pieśni rozpoczynającej się od słów: „Wsi spokojna, wsi wesoła”, znajdziemy przeciwstawienie życia na wsi innym stylom życia: dworskiemu, kupieckiemu, wojennemu. Ziemianin, hodując zwierzęta i uprawiając ziemię, może żyć spokojnie, bezpiecznie i dostatnio, w otoczeniu wielopokoleniowej rodziny i przyjaciół, wśród śmiechów, pieśni, tańców. W zamian za uczciwą pracę natura ofiaruje mu wszystko, czego potrzeba do życia (owoce, miód, ryby, zwierzęta itp.).

O autorze i jego twórczości

Zob. **Czego chcesz od nas, Panie, za Twe hojne dary?*

Nawiązania

Cytat wykorzystywany jest wtedy, gdy mowa o wsi; może być użyty w pierwotnym sensie – jako pochwała wiejskiego życia, nostalgiczne nawiązanie do zalet mieszkania/pobytu na wsi. Przywoływany też bywa ironicznie lub na zasadzie kontrastu z przedstawianą sytuacją

na wsi – może wówczas służyć krytyce, zdemaskowaniu czy podkreśleniu jakiegoś aspektu życia wiejskiego, który sprzeczny jest z jej wyidealizowanym obrazem (np. reportaż stacji TVN24 pt. *Wsi spokojna, wsi wesoła. Za euro*).

Warto wiedzieć

- CZARNOLAS – wieś położona na północy Polski, w województwie mazowieckim; Jan Kochanowski mieszkał tu od 1574 roku. Osiedlenie się w Czarnolesie rozpoczyna trzeci i ostatni okres w życiu oraz twórczości poety, który przeżywa tutaj spokojne lata, ciesząc się szczęściem rodzinnym i pracą literacką. Dworek Kochanowskiego spłonął w 1720 roku, obecnie w murowanym dworze Jabłonowskich mieści się muzeum ukazujące życie i twórczość Jana Kochanowskiego na tle epoki.
- MIT ARKADYJSKI – Arkadia to idealna kraina, w której życie jest proste i bez trosk; symbol szczęścia i spokoju. Motyw wykorzystywany w różnych dziedzinach sztuki. W literaturze polskiej obecny m.in. w twórczości Jana Kochanowskiego, Adama Mickiewicza (obraz Soplicowa w *Panu Tadeuszu*), Czesława Miłosza.
- PIEŚŃ – zob. **Miło szaleć, kiedy czas po temu*
- SOBÓTKA (noc kupalna, kupała) – obchodzona była w noc przesilenia letniego, z 21 na 22 czerwca. W tę najkrótszą noc w roku odprawiano pogańskie obrzędy słowiańskie związane z ogniem i wodą – palono ogniska, dziewczęta puszczały wianki na rzekach. Była to noc radości, miłości, płodności i urodzaju.

Bibliografia

- Michałowska T. i in., red., 2002: *Słownik literatury staropolskiej: średniowiecze, renesans, barok*. Wrocław.
- Ulewicz T., 2002: *Jan Kochanowski w Czarnolesie*. Kraków.
- Ziomek J., 1995: *Renesans*. Warszawa.

Małgorzata Smereczniak